EINDVERSLAG VERKENNINGEN MAASSLUIS

Advies verkenningsfase coalitie Maassluis opgesteld door Arnoud J. Rodenburg

1. Inleiding

Op 18 maart 2026 hebben de verkiezingen voor de gemeenteraad van Maassluis plaatsgevonden. De uitslag is op 26 maart 2026 formeel vastgesteld.

De zetelverdeling luidt als volgt:

Leefbaar Maessluys (11 zetels);
PvdA-GroenLinks (4 zetels);
CDA (4 zetels);
VVD (3 zetels);
D66 (1 zetel);
ChristenUnie (1 zetel);
VSP (1 zetel).

Met deze uitslag heeft Leefbaar Maessluys het initiatief genomen tot het starten van een verkenning naar een stabiele coalitie. Op 20 maart jl. is deze opdracht in het gemeentehuis van Maassluis, in aanwezigheid van alle fracties en de pers, toegelicht.

Ik ben door de lijsttrekker van Leefbaar Maessluys gevraagd deze verkenning uit te voeren. Die opdracht heb ik aanvaard, in het besef dat de verkiezingsuitslag niet alleen een politieke verschuiving markeert, maar ook een duidelijke verwachting van kiezers richting het bestuur van de stad.

De verkenning heeft plaatsgevonden in de periode van 20 maart tot en met 2 april 2026. Met dit verslag rond ik deze fase af en bied ik mijn bevindingen en advies aan.

Dit verslag beschrijft niet alleen wat is gezegd, maar vooral ook wat tussen de regels door zichtbaar werd: over verhoudingen, vertrouwen en de mate waarin partijen in Maassluis daadwerkelijk met elkaar vooruit kunnen.

2. De opdracht

Mijn opdracht luidde als volgt:
“Voer gesprekken met alle fracties en kom tot een onderbouwd advies over een stabiele en werkbare coalitie voor Maassluis.”

De opdracht vloeit voort uit de positie van Leefbaar Maessluys als grootste partij. Daarmee ligt het initiatief logischerwijs bij hen, maar niet zonder verantwoordelijkheid. De positie als grootste partij is één, het vermogen om te verbinden is een tweede.

De kern van de opdracht is daarmee niet alleen rekenen, maar vooral het wegen van inhoud, samenwerking en bestuurlijke haalbaarheid.

3. De aanpak

Ik heb met alle zeven fracties gesprekken gevoerd. Deze vonden plaats op 21 en 23 maart 2026. De gesprekken waren open, soms scherp, maar vrijwel zonder uitzondering constructief in intentie. De gesprekken kenden drie hoofdlijnen:

- Hoe duidt u de verkiezingsuitslag?
- Wat zijn uw inhoudelijke prioriteiten?
- Met wie ziet u zichzelf besturen en onder welke voorwaarden?

Wat mij in deze verkenning het meest is bijgebleven, is dat achter de politieke verschillen een breed gedeeld besef van verantwoordelijkheid voor de stad schuilgaat. Opvallend was daarbij de openheid van alle partijen. Er is eerlijk gesproken, ook over ongemak, vertrouwen en frustraties. Juist dat maakt de opbrengst van deze gesprekken waardevol.

Daarnaast hebben enkele partijen hun standpunten schriftelijk nader toegelicht, wat heeft bijgedragen aan een completer beeld van hun positie ten opzichte van een mogelijke coalitie of positie in de gemeenteraad.

Vrijwel unaniem werd uitgesproken dat een coalitie met Leefbaar Maessluys voor de hand ligt. Dat is niet alleen een kwestie van zetels, maar ook van politieke legitimiteit.

Daarbij werd de VVD door veel partijen genoemd als logische tweede partner, zowel vanwege inhoudelijke raakvlakken als vanwege de duiding van de verkiezingsuitslag als een beweging naar rechts van het politieke midden.

Ik heb er bewust voor gekozen ook andere varianten te verkennen en op haalbaarheid te bezien. Niet omdat deze voor de hand liggen, maar omdat zorgvuldigheid dat vereist. Een variant zonder Leefbaar Maessluys heb ik niet onderzocht, omdat dit naar mijn oordeel geen recht zou doen aan de verkiezingsuitslag en op voorhand weinig draagvlak zou kennen.

Na de eerste gespreksronde tekende zich een mogelijke samenwerking af die ik nader heb verkend in twee verdiepingsgesprekken. Deze vonden plaats op 25 maart 2026, afzonderlijk met de VVD en Leefbaar Maessluys, en richtten zich op programmatische prioriteiten en de bereidheid tot samenwerking.

Op 28 maart heb ik vervolgens een gezamenlijk gesprek gevoerd met Leefbaar Maessluys en de VVD om de haalbaarheid en stabiliteit van een samenwerking te toetsen. Op 30 maart zijn alle lijsttrekkers geïnformeerd over de afrondende fase van de verkenning en presentatie van het eindadvies.

Alle gesprekken in de verkenningsfase zijn bijgewoond door de griffier van de gemeente, J. Vinke, die tevens heeft bijgedragen aan de verslaglegging.

4. Algemene bevindingen

4.1 Politieke verhoudingen

De verkiezingsuitslag heeft geleid tot een duidelijke dominante positie voor Leefbaar Maessluys. Een absolute meerderheid ontbreekt echter, waardoor samenwerking noodzakelijk is.

De uitslag wordt breed geduid als een verschuiving naar de rechterzijde van het politieke spectrum. De mate waarin deze verschuiving heeft plaatsgevonden is voor velen verrassend, al werd een beweging in deze richting wel verwacht. Daarnaast heeft de uitslag geleid tot de toetreding van diverse nieuwe gezichten in de gemeenteraad.

De verkiezingscampagne kende, voor Maassluise begrippen, een stevige toon. Onderwerpen werden daarnaast niet alleen in de gemeenteraad al indringend besproken, maar ook in toenemende mate via sociale media. In bredere zin wordt geconstateerd dat de omgangsvormen tussen politici al langere tijd onder druk staan en dat de toon van het debat is verhard.

Partijen die al langer in de gemeenteraad vertegenwoordigd zijn, ervaren dat deze ontwikkeling structureel van aard is. De verharding uit zich zowel in de persoonlijke benadering als in de wijze waarop inhoudelijke standpunten worden verwoord, met name op thema's die inwoners direct raken. Daarnaast wordt geconstateerd dat in het politieke debat steeds vaker de grenzen van wet- en regelgeving worden opgezocht, dan wel ter discussie worden gesteld vanuit politieke opvattingen.

Een terugkerend spanningspunt betreft politieke wensen die door sommigen als strijdig worden gezien met geldende wet- en regelgeving, of die buiten de bestuurlijke bevoegdheden van de gemeente liggen. De koers van Leefbaar Maessluys wordt in dit verband door verschillende partijen geduid als het actief opzoeken van de grenzen van de bestuurlijke ruimte. Partijen met een landelijke vertegenwoordiging opereren traditioneel meer binnen deze kaders.

Dit leidt in Maassluis tot een duidelijk spanningsveld. In combinatie met de stijl van politiek bedrijven van Leefbaar Maessluys resulteert dit in moeilijk overbrugbare verschillen met partijen aan de linkerzijde van het politieke spectrum. Zowel inhoudelijk als relationeel is de afstand daar groot. Samenwerking met deze partijen ligt op dit moment dan ook niet voor de hand als eerste optie voor een stabiele coalitie.

Aan de rechterzijde van het politieke spectrum is deze afstand aanzienlijk kleiner. Daar bestaat meer overlap in inhoudelijke standpunten en in de bereidheid tot samenwerking. Een coalitievorming in die richting ligt daarmee meer voor de hand.

De persoonlijke verhoudingen spelen een belangrijke rol. De grootste fractie bestaat voor een belangrijk deel uit nieuwe gezichten, afkomstig uit kiezersgroepen die recent zijn aangesproken. De relatieve onervarenheid van een deel van deze fractie wordt door anderen gezien als een factor die van invloed kan zijn op de stabiliteit van een

toekomstige coalitie. Tegelijkertijd wordt aangetekend dat een aantal nieuwe raadsleden al langer betrokken is bij de fractie.

In het verlengde hiervan wordt de vraag opgeworpen of Leefbaar Maessluys, met deze samenstelling, over voldoende politieke dan wel bestuurservaring beschikt. Tegelijkertijd geldt dat 'nieuw' niet synoniem is aan 'onervaren' of 'risicovol'. Iedere bestuurder en ieder raadslid is immers ooit nieuw begonnen.

Gezien de onderlinge onbekendheid kan op dit moment niet worden vastgesteld hoe deze samenstelling zich in de praktijk zal bewijzen. Dit vormt nadrukkelijk geen waardeoordeel over de kwaliteit van individuele raadsleden of bestuurders, maar een constatering die in de verdere samenwerking zijn betekenis zal krijgen.

De wijze waarop samenwerking vorm krijgt, zal bepalend zijn voor het succes en de stabiliteit van de komende bestuursperiode.

4.2 Voorwaarden voor samenwerking

De partijen in de raad zullen elkaar op inhoud op onderdelen kunnen vinden, maar politieke tegenstellingen blijven onvermijdelijk. Dat is inherent aan het politieke proces.

Ten aanzien van samenwerking in of met een coalitie geven partijen aan bereid te zijn tot gesprek, al dan niet onder voorwaarden. De meest vergaande voorwaarde is gelegen in de wens van één partij dat Leefbaar Maessluys expliciet afstand neemt van persoonlijke aanvallen in het politieke debat en bevestigt dat wet- en regelgeving wordt gerespecteerd.

Breder delen partijen de wens voor een fatsoenlijke politieke cultuur, gebaseerd op feiten en zonder het verspreiden van onjuiste informatie die kan leiden tot onrust. Ook politieke wensen die strijdig zijn met landelijke wetgeving vormen een scheidslijn. Partijen maken hierin verschillende afwegingen: van pragmatisch meebewegen tot principiële blokkade.

Waar een zogenoemde "rechtstatelijke verklaring" als harde voorwaarde ('sine qua non') wordt gesteld, ontbreekt ruimte voor verdere verkenning.

De vraag of het gemeentelijk beleid inhoudelijk fundamenteel moet worden omgegooid, wordt verschillend beantwoord. Uit de gesprekken komt een beeld naar voren van een koers die stevig wordt bijgesteld, passend bij de verkiezingsuitslag en de beweging naar rechts, maar niet volledig wordt omgekeerd.

5. Inhoudelijke bevindingen en bestuurlijke richting

Ondanks verschillen is er ook veel dat partijen bindt. Dat is een belangrijke constatering. Het is meer dan een suggestie om hier in het coalitieakkoord en collegeprogramma aandacht aan te besteden. Hieronder worden de belangrijkste thema's die aan de orde zijn geweest in deze verkenningsfase op hoofdlijnen weergegeven.

Veiligheid
Veiligheid is een prominent thema. Er bestaat brede steun voor intensivering en gerichter toezicht, evenals voor extra inzet van politie en BOA's. Onveilige plekken in wijken vragen nadrukkelijk om meer aandacht en effectieve inzet.

Wonen, verkeer en infrastructuur
Er ligt een vastgestelde woonvisie die in grote lijnen wordt gedragen, hoewel er op onderdelen verschillen van inzicht bestaan. Wel wordt een duidelijke beweging voorzien op het gebied van vlottere afwikkeling van verkeer, voldoende ruimte tot parkeren en verbetering van de algehele infrastructuur. Het verminderen van verkeersdruk en frustratie onder weggebruikers is daarbij een prioriteit.

Afval
Afvalbeleid is een politiek en maatschappelijk gevoelig thema in Maassluis. Er wordt gepleit voor een nieuwe koers, waarbij nadrukkelijk koers gezet wordt op nascheiding van afval, zonder dat dit leidt tot hogere kosten voor inwoners.

Asiel, opvang en migratie
Op dit thema bestaan duidelijke verschillen van inzicht. Een meerderheid geeft aan dat de stad op dit punt haar maximale draagkracht bereikt. Van het gemeentebestuur wordt verwacht dat het beleid hierop wordt aangepast, met een terughoudender rol voor Maassluis en een focus op een haalbare en duurzame aanpak.

Grote projecten en programma's
De stad kent een aantal grote projecten, waaronder Station West. Op het gebied van bereikbaarheid, verkeersafwikkeling en parkeren wordt een koerswijziging voorzien. Tegelijkertijd blijft de behoefte aan sportvoorzieningen onverminderd groot, waarbij voortgang wordt verwacht, onder andere bij de sportzaal bij Station West. Realisme en uitvoerbaarheid van plannen worden nadrukkelijk benadrukt.

Financiën
Financieel wordt ingezet op realisme: begrote uitgaven moeten daadwerkelijk worden gerealiseerd. Dit vraagt om scherpe prioritering binnen de ambtelijke organisatie.

Bestuursstijl
Er wordt een beweging zichtbaar naar een meer pragmatische bestuursstijl, met meer betrokkenheid van inwoners aan de voorkant van besluitvorming. Minder achteraf informeren en meer vooraf betrekken. Daarnaast wordt een ontwikkeling gezien richting wijkgericht besturen, met bestuurders die zichtbaar en actief aanwezig zijn in de stad.

6. Beschouwing van coalitievarianten

Op basis van de duiding van de verkiezingsuitslag ligt het voor de hand om coalitievarianten te verkennen waarin in ieder geval Leefbaar Maessluys deelneemt.

De volgende varianten zijn in de verkenning beschouwd:

1. Leefbaar Maessluys en PvdA-GroenLinks
Deze combinatie ligt op dit moment niet in de rede. De inhoudelijke afstand tussen de partijen is groot, met duidelijke verschillen in prioriteiten en beleidsvisie. Daarnaast is de relationele afstand aanzienlijk; er is onvoldoende basis voor vertrouwen en constructieve samenwerking om een stabiele coalitie te vormen.

2. Leefbaar Maessluys en CDA
Ook deze combinatie ligt niet voor de hand. Hoewel er in sommige dossiers overeenkomsten bestaan, zijn de politieke positionering en voorkeuren van beide partijen te verschillend. Dit beperkt de kans op een gezamenlijk draagvlak en op een duurzame samenwerking in het college.

3. Leefbaar Maessluys, VVD en CDA
Rekenkundig is deze combinatie mogelijk, maar politiek niet noodzakelijk. Het toevoegen van het CDA zou meer draagvlak opleveren. De politieke positionering en voorkeuren van de partijen zijn echter te verschillend. Dit beperkt de kans op een gezamenlijk draagvlak en op een duurzame samenwerking in het college.

4. Leefbaar Maessluys met één of meerdere kleinere partijen
Varianten met kleinere partijen zijn rekenkundig mogelijk en kunnen op onderdelen inhoudelijke versterking bieden. Politiek worden deze combinaties echter als kwetsbaar en minder stabiel beoordeeld. Kleine partijen zien in eerste instantie eerder een rol in het algemeen bestuur en steunen van daaruit voorstellen waar ze achter staan.

5. Leefbaar Maessluys en VVD
Deze combinatie komt consistent naar voren als de meest logische en haalbare variant. Zowel inhoudelijk als relationeel is er voldoende overlap om een stabiele samenwerking op te bouwen. Daarnaast sluit deze combinatie het beste aan bij de duiding van de verkiezingsuitslag: een beweging naar rechts van het politieke midden. Het vormt daarmee de meest kansrijke basis voor een effectief en stabiel college.

7. Eindadvies

Alles overwegende kom ik tot het volgende advies:

Geef Leefbaar Maessluys de opdracht om, samen met de VVD, de formatie van een college ter hand te nemen.

Deze combinatie doet het meeste recht aan:

- de verkiezingsuitslag;
- de inhoudelijke richting;
- en de reële kans op een stabiel bestuur.

Daarbij geef ik nadrukkelijk mee dat investeren in onderling vertrouwen geen bijzaak is, maar een randvoorwaarde voor succes.

8. Slotopmerking

De politieke verhoudingen in Maassluis worden gekenmerkt door een duidelijke verkiezingsuitslag met een sterke winnaar. Tegelijkertijd ligt er voor alle 25 raadsleden, die bij hun installatie de ambtseed of gelofte hebben afgelegd, de gezamenlijke verantwoordelijkheid om op een respectvolle wijze het bestuur van de stad te dragen.

Maassluis staat daarmee, net als veel andere gemeenten, voor de opgave om een goede balans te vinden tussen volksvertegenwoordiging en bestuurlijke verantwoordelijkheid. Dat vraagt om meer dan incidenteel overleg. Het vraagt om politieke volwassenheid en daarbij het vermogen om verschillen te laten bestaan zonder dat zij samenwerking blokkeren.

Wat in deze verkenning vooral zichtbaar werd, is dat achter de politieke verschillen een breed gedeeld besef van verantwoordelijkheid voor de stad aanwezig is. Dat vormt een stevige basis, maar vraagt ook om concreet handelen.

Bij Leefbaar Maessluys en de VVD ligt nu de opdracht om te laten zien dat zij niet alleen richting kunnen geven, maar ook in staat zijn te verbinden in het belang van Maassluis. Bij de gemeenteraad als geheel ligt de verantwoordelijkheid om, vanuit ieders eigen rol, bij te dragen aan een stabiel en geloofwaardig bestuur.

Als verkenner heb ik ervaren dat deze verantwoordelijkheid wordt gevoeld. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

Ik wens u wijsheid, succes en een behouden vaart.

Maassluis, 2 april 2026

Arnoud J. Rodenburg